

That there is liquid on the meat

דאיכא משקין בהדי בשר –

OVERVIEW

Our משנה teaches that they would burn קדשים which are a ראשון לטומאה together with קדשים which are a לטומאה שלישי even though the שלישי will become a שני. The גמרא asked that according to רבינא who maintains that אוכל is not אוכל (even אין אוכל since) בשר ראשון will not become טמא from the בשר שלישי (קדשים) so the בשר שלישי will not become טמא from the בשר ראשון, so the liquid is also a ראשון לטומאה,¹ and this liquid which is a ראשון will make the בשר שלישי into a שני. The משקה is מטמא the אוכל. Our תוספות discusses various rules concerning טומאת משקין.

מכאן מדקדק רבינו יצחק בן אשר דמשקין מטמא בפחות מרביעית -

The גמרא infers from this that משקין טמאין even if there is less than a רביעית of טמאים.

דסתם משקין דבהדי בשר לית בהן רביעית -

For presumably the משקין which is on the meat is not a רביעית, and nevertheless the גמרא here assumes that it will be מטמא the בשר שלישי –

The ריב"א offers an additional proof:

ולקמן (דף יז, ב) נמי אמרו גבי מים² אבל פחות מרביעית טמאים -

And later, רב פפא also said regarding water, ‘however if it is less than a רביעית they are טמאים’.

anticipates a difficulty:

והא דאמר בפרק אין מעמידין (עבודה זרה דף לא, א ושם) גבי יין נסך דמטמא טומאת משקין ברביעית -

And that which states in אין מעמידין ר' אסי אמר ר' יוחנן משום ר' יהודה בן בתירא that if it contains a רביעית³ regarding טומאת משקין is סתם יינם that יין נסך indicating that less than a רביעית is not טמא טומאת משקין –

¹ It touched the ראשון לטומאה together with the בשר.

² The גמרא there stated that water which is in the ground is טהור. רב פפא commented that this is true only if there is at least a רביעית of water, since it is fit to be מטביל needles in those waters, however less than a רביעית is טמא. See רש"י there ד"ה אבל. It seems that תוספות maintains that טמאין means טמאין.

³ עב"ז. See גבי יין נסך, but we are unsure whether he poured it out for יינם. See רש"י (לא, א ד"ה ומטמא) that according to רש"י (on ומטמא) this means that if סתם יינם touched a שרץ this יין is טמא טומאת משקין. However תוספות disagrees and maintains that סתם יינם are ברביעית (even if the יין never touched טומאה).

An additional difficulty:

ובפרק ב' דנדה (דף יט, ב') גבי דם הירוק⁵ ובכמה דוכתין -

And in the second פרק of נדה regarding green blood, and in many places it seems that טומאת משקין is only ברביעית, and not as the ריב"א inferred from our גמרא.

answers: תוספות

אומר רבינו יצחק בן אשר דבפסול גוייה⁶ איירי דשיעורו ברביעית -

The ריב"א says that those גמרות, which indicate that טומאת משקין is ברביעית, are **discussing invalidating the body** (making טמא the body of a person who drinks these משקין), **which the amount** required to be מטמא a person is a **רביעית** of משקה -

כדאמר במעילה בפרק קדשי מזבח (דף יז, ב) דכל המשקים מצטרפין לפסול הגוייה ברביעית -

As the משנה states in פרק קדשי המזבח in מסכת מעילה that all the liquids can be combined for a רביעית in order to invalidate the body. However for the משקה to be טמא only a minimal amount is required (not a רביעית) as is evident from the גמרא here.

offers an alternate solution whether a רביעית is required or not: תוספות

ורבינו יצחק מפרש דהא דבעינן רביעית היינו בהנך דעיקר טומאה לאו דאורייתא -

And the ר"י explains that when do we require a רביעית to be מטמא that is only by those משקין whose main טומאה is not דאורייתא -

כגון סתם יין⁷ כותים⁸ ודם הירוק⁹ דאפילו ביתר מרביעית לא מטמא מדאורייתא -

For instance סתם ינם of כותים and the הירוק, where even if it contains more than a רביעית it is not מטמא מדאורייתא therefore when the חכמים were גוזר טומאה they limited it to a רביעית or more

אבל שאר משקין מדאורייתא¹⁰ בכל שהוא -

However other משקין which are מטמא מדאורייתא, they are מטמא with a miniscule amount and do not require a רביעית.

offers yet another distinction: תוספות

⁴ The ברייתא which states that טומאת ברביעית is משקה זב in נדה, ב, ב.

⁵ דם הירוק, דם ירוק, the דם (and became a נדה or a זבה) and then saw ירוק, דם הירוק, דם (regular) there is stating that if a woman saw (the urine or saliva of the זב are like משקה זב). See footnote # 4.

⁶ A person can be טמא only from an אב הטומאה like אבי אבות הטומאה (or טמא מת or נבילה), however it cannot be טמא from אב הטומאה or אוכלין משקין which became טמא. However the חכמים were גוזר (in the דבר) that if a person eats or drinks טמא the person becomes טמא. This טומאה requires that he drinks a רביעית משקה.

⁷ See footnote # 3.

⁸ כותים were גוים who brought to א"י where they were מתגייר. Eventually however they did not keep צ"ת and the חכמים considered them as גוים.

⁹ See footnote # 5. See 'Thinking it over' # 1.

¹⁰ The משקין here which touched (together with the בשר) an אב הטומאה is מטמא מדאורייתא, therefore it can be מטמא even בפחות מרביעית.

ורבינו תם אומר דמדאורייתא בעינן רביעית לטמא אחרים¹¹ -

And the ר"ת says that a מדאורייתא רביעית is required to be מטמא others -

אבל מדרבנן מטמא אחרים בכל שהוא -

However the משקין can be מטמא others even with a כל שהוא¹².

responds to an anticipated difficulty:

ולפירושו צריך לומר דהשתא לא מסיק אדעתיה שאוכל יטמא אוכל אפילו מדרבנן -

And according to the ר"ת's interpretation it will be necessary to say that at this point (where the גמרא establishes our משנה by בשר (משקין בהדי בשר), it did not enter the mind of the גמרא that אוכל can be מטמא even מדרבנן; rather the גמרא now assumed that אוכל can never be מטמא even מדרבנן.

proves his point:

מדאיצטריך לאוקמא במשקין¹³ ומדרבנן -

Since it was necessary to establish the משנה that there was בשר בהדי בשר where משקין can be מטמא the שלישי only מדרבנן (since there is no רביעית on the משקה - as mentioned earlier) -

ולא מוקי כמסקנא דאוכל מטמא אוכל מדרבנן -

And the גמרא did not instead establish the משנה that the בשר touched the בשר (משקין בהדי בשר by משנה), the משנה. Therefore we must conclude that at this point (when we establish the משנה), the גמרא assumed that אוכל is not מטמא even מדרבנן so the only choice left, was to say that דאיכא משקין בהדי בשר.

responds to another anticipated difficulty:¹⁴

ואף על גב דאין אוכל מטמא אוכל אפילו מדרבנן -

And even though that אין אוכל מטמא אוכל even מדרבנן -

¹¹ However משקין can become טמא even by less than a רביעית (but they cannot be מטמא others מדאורייתא).

¹² [It seems that the ר"ת is making an independent statement, but is not trying to reconcile the various גמרות mentioned here. סתם יינם which is not a דאורייתא טומאה דרבנן only a טומאה דאורייתא should not require a רביעית since מדרבנן there is no requirement for a (לטמא אחרים).] See [however] ראש יוסף who explains that the ר"ת agrees with the משקין הטמאין (סתם יינם) however regarding עיקר מדאורייתא that have no משקין ר"י that מדרבנן only מטמא מרביעית (like סתם יינם) and maintains that they are מטמא only בפחות מרביעית. he disagrees with the ר"י and maintains that they are מטמא only בפחות מרביעית.

¹³ This explanation is a difficult one as the גמרא eventually refutes it.

¹⁴ We interpreted the משנה to mean that they burnt a שלישי together with a ראשון. The question is how is it possible to become a שלישי. We are now saying that אוכל is not מטמא even מדרבנן. There is another rule מדרבנן that משקין which become טמא become automatically ראשון (see [however] footnote # 19). So how can we have a שלישי; even if food touched a לטומאה (a person who touched a שרץ) and became a שני, they can only be משקין (since מטמא משקין (ראשון משקין always become a ראשון), (אין אוכל מטמא אוכל אפי' מדרבנן), which will remain a ראשון (for משקין טמאין), so how can there be בשר which is a שלישי?! See 'Thinking it over' # 2.

מכל מקום משכחנא שלישי על ידי עצים¹⁵ ולבונה¹⁶ -

Nevertheless we can find¹⁷ a לבונה through wood or שלישי -

או על ידי משקין¹⁸ דאכתי לא גזרו דכל הפוסל את התרומה¹⁹ מטמא משקין להיות תחלה:
Or we can find a שלישי through משקין, for (even though the חכמים were גזור that
משקין can be מוטמא בפחות ברביעית nevertheless) the חכמים were not yet גזור that
whatever disqualifies תרומה is משקין to become a ראשון.

SUMMARY

פחות מרביעית מטמא משקין טמאין ריב"א The
However to be מטמא the person who drinks them it needs to be a רביעית.

בפחות מטמא even טמא מדאורייתא משקין which are ר"י The
(סתם יינם like) עיקר מדאורייתא משקין which have no, however מרביעית
מטמא to be רביעית.

מטמא אחרים ר"ת The
is required to be רביעית משקין מדאורייתא ר"ת The
בפחות מרביעית even מטמא it can be מדרבנן however
According to the ר"ת there can
be a ראשון משקין either through ולבונה שלישי בקודש or before the גזירה to make.

THINKING IT OVER

1. Why does תוספות consider²⁰ דם הירוק to be טמא only מדרבנן?²¹

2. (since we now assume שלישי בקודש) discusses how there can be a תוספות 2.
Why did not תוספות ask that (according to the ר"ת) that אין אוכל מטמא אוכל (ר"ת) that
אין אוכל מטמא (who maintains that by תרומה the rule is) רב אדא בר אבהו according to
אין, תרומה טהורה עם הטמא that they burnt משנה in the חידוש (אוכל) what is the
?!²³ מקבל טומאה is not תרומה טהורה, so the מדרבנן even אוכל מטמא אוכל

¹⁵ This refers to the wood of the מערכה which was used to burn the קרבנות.

¹⁶ לבונה is the frankincense which is added to the מנחות.

¹⁷ אוכל, but since מטמא like מטמא and be מקבל טומאה they can be חבת הקודש because of עצים and לבונה are not actually אוכל they can be מטמא אוכל (or משקה). The case of שלישי would be if a person (or כלי) who was a ראשון touched the עצים or לבונה (which become a שני) and they in turn touched בשר הקדש, which makes the בשר שלישי.

¹⁸ כל [since it is before the גזירה of] שני (which becomes a שני) משקין (אוכל, or כלי, whether a person, a ראשון) The
שלישי which becomes a בשר הקדש touched the משקה, and the ([הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחילה

¹⁹ A שני שלישי לטומאה (it is a פסול) renders the תרומה to become further. Any טומאה, which is a שני or higher (ראשון), when it touches משקין, the
however this תרומה cannot be מטמא further. מטמא מטמא משקין להיות תחילה (שני) becomes a (מדרבנן) משקה.

²⁰ See (the text by) footnote # 9.

²¹ See שו"ת בית יצחק (אהע"ז גיטין ס' ק אות ז).

²² See footnote # 14

²³ See מהרש"א הארוך.